

پیشگفتار

پیشگفتار

یکی از جامع‌ترین رساله‌های احکام حج، کتاب «مناسک حج» بنیان‌گذار جمهوری اسلامی حضرت امام خمینی (قدس سره) است که سال‌ها در زمان حیات ایشان و پس از رحلت آن بزرگوار مورد استفاده و مراجعه حج‌گزاران و عالمان و روحانیان محترم کاروان‌ها بوده و هست و نظرات بسیاری از مراجع بزرگ تقلید از جمله حضرت آیت الله العظمی خامنه‌ای (دامت برکاته) در حواشی آن درج گردیده و بارها چاپ و منتشر شده است. با توجه به مراجعات مکرر مقلدان رهبر معظم انقلاب اسلامی، تصمیم گرفته شد تا مناسک حضرت امام با حواشی معظم‌له به شک مجزا چاپ و عرضه گردد که در این رابطه چند نکته را یادآور می‌شویم:

۱. مواردی که فتاوی‌ای حضرت آیت الله خامنه‌ای (دامت برکاته) با فتاوی‌ای حضرت آیت الله العظمی امام خمینی (قدس سره) تفاوت داشته، در پاورقی همان صفحه آورده شده و با شماره‌گذاری مشخص گردیده است.
۲. در برخی از مسائل که نظر مبارک رهبر معظم انقلاب اسلامی (دامت برکاته) به دست نیامده، با علامت مربع (□) در ابتدای مسائل مشخص شده است.
۳. مواردی که تفاوت فتوایی در پاورقی آورده نشده و علامت مربع نیز در ابتدای مسأله وجود ندارد، فتوای آن دو بزرگوار یکسان است و تفاوت نظری وجود ندارد.
۴. حواشی مقام معظم رهبری (دامت برکاته) توسط بخش استفتائات دفتر معظم‌له از کتاب «مناسک» ایشان که جداگانه چاپ شده و برخی از استفتائات دیگر گرفته شده و مأخذ آنها نیز ذکر شده است که بدین وسیله از همه عزیزانی که در تنظیم و تطبیق و کنترل حواشی نقش داشته‌اند، تشکر و قدردانی می‌شود.